

گزارش «فرهیختگان» از تاریخچه آرای مردمی جشنواره فیلم فجر حاتمی کیا، مجیدی و تبریزی رکورددار سیمرغ مردمی

مجتبی اردشیری
روزنامه‌نگار

سیمرغ مردمی جشنواره، محبوب‌ترین جایزه‌ای است که صاحبان فیلم‌ها درصد دریافت آن هستند؛ سیمرغی که به‌زعم هنرمندان، هیچ نگاه سیاسی در آن دخیل نبوده و چون فراتر از بحث سلیقه‌ای هیات هفت نفره داوران است، ارزش بسزایی برای سینماگران داشته و رابطه مستقیمی با موفقیت آن فیلم در گیشه دارد. اگرچه در تمامی این سال‌ها، بحث جایگاهی آراء متوجه مکانیسم دست‌و‌حالا مکانیزه این فرآیند بوده است، نوع انتخاب‌های عجیب‌در برخی دوره‌ها سبب‌شد این گمانه‌محتمل‌تر شود؛ اتفاقی که با توجه به عدم شفافیت در مورد تعداد شرکت‌کنندگان یا اعلام آرا از اواسط جشنواره، بر میزان اعتراض‌ها در طول این سال‌ها افزوده است.

سیمرغ مردمی دو دوره بیست‌وسوم، سیمرغ مردمی به «بید مجنون» مجیدی رسید تا این کارگردان نیز مانند حاتمی کیا و تبریزی، با دو سیمرغ مردمی، رکورددار این بخش باشد.

در جشنواره بیست‌وچهارم و در دوره حضور «به نام پدر» و «قطاع» (۱۳۸۴)، سیمرغ مردمی به «چهارشنبه‌سوری» رسید.

سیمرغ مردمی دوره بیست‌وپنجم به «خراجی‌ها» رسید؛ فیلمی که یک ماه بعد در اکران نوروز هم به رکوردی خارق‌العاده در جذب مخاطب دست یافت. «همیشه پای یک زن در میان است» سیمرغ مردمی دوره بیست‌وششم را از آن خود کرد تا تبریزی با سه سیمرغ مردمی، یک‌تنه رکورددار این عنوان مهم باشد.

در دوره بیست‌وهفتم و در حضور «خراجی‌ها ۲»، «دعوت»، «سوپراستار»، «آواز گنجشک‌ها»، و وقتی همه خوابیم؛ بیضایی، سیمرغ مردمی به دو فیلم «در باره‌الی» و «بی‌پولی» رسید.

سیمرغ مردمی بیست‌وهشتمین دوره به «ابراهیم حاتمی کیا» و فیلم «سینمایی به رنگ ارغوان» رسید که پس از چند سال توقیف، برگ برنده جشنواره این دوره بود. حاتمی کیا با این سیمرغ، هم‌ردیف تبریزی در صدر جدول سیمرغ‌های مردمی ایستاد.

در دوره بیست‌ونهم و در حضور فیلم‌هایی چون «اسب حیوان نجیبی است»، «جرم»، «سعادت‌آباد»، «گزارش یک جشن» و حتی «ورود آقایان ممنوع»، سیمرغ مردمی جشنواره به «جدایی نادر از سیمین» فرهادی رسید.

نخستین ساخته سینمایی «پیمان معادی» «برف روی کاج‌ها» برنده سیمرغ مردمی جشنواره سی‌ام شد. از این دوره بود که صحبت‌هایی مبنی بر رای گیری مکانیزه به گوش رسید؛ صحبت‌هایی که مهم‌ترین دلیل عدم احقاق آن، نبود اپلیکیشن و برنامه مناسب برای رای گیری وسیع ولی ۱۰ روز برگزار جشنواره عنوان شد.

در دوره سی‌ویکم، «حوض نقاشی» به همراه «هیس دخترها فریاد نمی‌زنند»، برندگان سیمرغ مردمی جشنواره شدند. فیلم «مازیار میری» که پیش‌تر به دلیل آنچه نقص علمی داستان عنوان شد، از حضور در بخش رقابتی جشنواره منع شده و به همین دلیل، لذت دریافت این سیمرغ، برای صاحبان این فیلم دوچندان شد.

در دوره سی‌ودوم، برای نخستین بار، «خانه سینما» به عنوان متولی جمع‌آوری رای‌های مردمی انتخاب شد. این اتفاق شاید نوعی دلجویی از خانه سینما پس از چند سال تعطیلی بود؛ آن هم بلافاصله پس از بازگشایی این نهاد. در این دوره، باز هم دو فیلم توانستند سیمرغ مردمی جشنواره را از آن خود کنند: محسن کیایی که با کم‌دی بی‌ادعای «خط ویژه»، نخستین حضور خود را در جشنواره فجر تجربه می‌کرد، توانست به همراه «شیار» (۱۳۳۲)، برنده این جایزه

مهم شود. تا امروز، این آخرین دوره‌ای است که سیمرغ مردمی، مشترکاً به دو فیلم اهدا شده است.

داستان پیچیده و جذاب «رخ دیوانه»، سیمرغ مردمی دوره سی‌وسوم را برای ابوالحسن داوودی به همراه آورد.

در دوره سی‌وچهارم، «ابد و یک روز»؛ نخستین ساخته سینمایی سعید روستایی توانست بیشترین آرای مردمی را از آن خود کند.

با بالا گرفتن انتقادها از شیوه سنتی رای‌گیری مردمی، قرار بر این شد تا از این دوره (سی‌وپنجم)، رای‌گیری بهترین فیلم مردمی به صورت مکانیزه برگزار شود. سررودهای رسانه‌ای بسیاری هم در این باره شکل گرفت، اما در دقیقه آخر و درست ۶ روز مانده به آغاز جشنواره، اعلام شد که رای‌گیری این دوره هم مانند دوره‌های قبلی به شیوه دستی و از طریق صندوق‌های تعیین‌شده در سینماهای مردمی انجام می‌شود. «ماجرای نیمروز» محمدحسین مهدویان سیمرغ مردمی این دوره را از آن خود کرد. شش‌ده‌مهر راستین که در آن زمان، عضو هیات‌مدیره خانه سینما بود، رای‌گیری مردمی جشنواره فجر این دوره را پس از انتخابات سیاسی ایران، بزرگ‌ترین رای‌گیری کشور اعلام کرد!

در دوره سی‌وششم، رای‌گیری بالاخره پس از ۲۰ سال که به صورت دستی صورت می‌پذیرفت، مکانیزه شد و این مهم از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی و کامپیوتری و از طریق سایت جشنواره میسر شد. در این دوره نیز خانه سینما عهده‌دار این اتفاق مهم بود. در نخستین سال رونمایی از رای‌گیری دیجیتال، انتقادهای بسیاری از این شکل صورت گرفت؛ انتقادهایی که سهم بسیاری از آن، متعلق به کارگردانانی بود که در این دوره حاضر بودند، اما فیلم‌شان جزء آثار برتر نخستین روزهای جشنواره نبود. آنها معتقد بودند این شیوه، تنها برای جوانان مناسب است و قشر میانسال و کهنسال حاضر در جشنواره، امکان برقراری ارتباط با آن را ندارند. مثلاً مه‌رمان احمدی که با «مصادره» در جشنواره حضور داشت، عنوان کرد که «مادر من به چه شکلی از طریق اپلیکیشن می‌تواند به «مصادره» رای دهد؟ مادر من و امثال او اصلاً موبایل یا لپ‌تاپ دارند که بتوانند رای دهند؟»

با این حال، سیمرغ مردمی دوره سی‌وششم به فیلم «مغزهای کوچک‌زنگ‌زده» هومن سیدی رسید.

سال گذشته هم دومین ساخته سینمایی سعید روستایی (متری شیش‌ونیم) با اینکه دو روز دیرتر از سایر فیلم‌ها نمایش داده شد و عملاً نتوانست آرای دو روز ابتدایی جشنواره را از آن خود کند، توانست بیشترین رای را از مخاطبان دریافت کرده و به این جایزه مهم برسد.

رای‌گیری مردمی، تا سال گذشته، ۲۲ دوره را تجربه کرده است. هرچه بیشتر به جلو آمدیم، رنگ‌بندی مردمی بودن این مکانیسم بیشتر به چشم آمد. این مهم را می‌توان از میزان استقبال مردمی از آن فیلم‌ها در طول برگزاری جشنواره، تعداد سانس‌های مردمی و فوق‌العاده و البته میزان فروش آن فیلم در اکران متوجه شد. البته سازوکار رای‌گیری با اینکه دیجیتال است و فیلم‌های منتخب نیز به صورت روزانه معرفی می‌شوند، اما همچنان ابهام‌هایی را به همراه دارد و با اعتراض‌هایی مواجه است. مثلاً اینکه چرا رای‌گیری برای فیلم‌هایی که به

سانس‌های فوق‌العاده می‌رسند صورت نمی‌گیرد و ...

یکی از نکاتی که در سال‌های اخیر به آن توجه نشده، موضوع آرای تماشاگران در اکران‌های مردمی شهرهایی غیر از تهران است. یکی از مطالبات جدی این است که چنان‌ظرات مخاطبان استانی جشنواره فیلم فجر در انتخاب بهترین فیلم از نگاه تماشاگران دیده نمی‌شود.

امسال و طبق خبری که به «فرهیختگان» رسید، گویا قرار است شکل رای‌گیری به کلی با آنچه پیش‌تر انجام می‌شد، تغییر یابد. البته در تمامی این سال‌ها هیچ عدد و رقمی از تعداد رای‌دهنده‌ها منتشر نشده تا بتوان برآوردی نسبت به تعداد شرکت‌کنندگان در این اتفاق به دست آورد. حتی تعداد رای‌هایی که هر فیلم به دست آورده نیز رسانه‌ای نمی‌شود تا شدت گمانه‌ها با این قبیل اقدامات غیرشفاف، خیلی بیشتر شود.

در حال حاضر هنوز جلسات نهایی این مکانیسم، میان خانه سینما و سازمان سینمایی برگزار نشده و باید دید خانه سینما به همراه سازمان سینمایی چه راهکاری را برای شفافیت بیشتر رای‌گیری و کاهش اعتراض‌هایی اندیشمند، با وجودی که تنها پنج روز تا آغاز جشنواره فجر فاصله داریم، نه تنها سازوکار اجرای این مکانیسم مشخص نشده، بلکه حتی مسئول جمع‌آوری آرای این دوره نیز انتخاب نشده است.

پرکارترین بازیگران جشنواره سی‌وهشتم فجر را بشناسید

جواد عزتی با ۵ فیلم شانس اول دریافت سیمرغ

یکی از فانتزی‌ترین بخش‌های جشنواره فجر، صحبت از بازیگران پرکار آن دوره است. طی یکی، دو دوره اخیر به دلیل تعدد محصولات شبکه‌نمایش خانگی و البته تئاتر‌های لاکچری که بازیگران سرشناس سینما را می‌بلعد، بسیاری از بازیگران فرصت حضور در آثار سینمایی را ندارند و به همین دلیل، بازیگری که در دو فیلم به ایفای نقش پرداخته، به عنوان بازیگر پرکار شناخته می‌شود. در این دوره تنها یک بازیگر است که در پنج فیلم حضور داشته و آمده تا سیمرغ این دوره از جشنواره را تصاحب کند. جواد عزتی طی سه دوره اخیر جشنواره، تنها به عنوان نامزد معرفی شده و هیچ‌گاه دست‌به سیمرغ نرسیده و به نوعی یک تا کام بزرگ است. حالا اما با پنج فیلم آمده تا هم در نقش اصلی و هم در نقش مکمل به سیمرغ برسد؛ اتفاقی که اصلاً دور از انتظار نخواهد بود. جواد عزتی امسال با فیلم‌های «آتابای»، «خورشید»، «دوزیست»، «شای پروانه» و «مغز استخوان» در جشنواره حضور دارد. جواد عزتی با تئاتر کار بازیگری را شروع کرد ولی اولین حضورش در قاب تصویر مربوط به سریالی به نام «قصه‌های شبانه» با کارگردانی سعید آقاخانی بود. بعداً جواد عزتی در سریال «من یک مستاجر» یک قسمت بازی کرد و به‌مرور پایش به تلویزیون باز شد و توانست در یک سریال ۵۲ قسمتی به عنوان «بی‌مقدمه» با فردوس کاویانی همبازی و بهتر دیده شود. همین سریال باعث شده مه‌رمان مدیری او را برای سریال‌هایش انتخاب کند. جواد عزتی از آن دست بازیگرانی است که کام‌به‌کام وارد دنیای بازیگری حرفه‌ای شد. «ملا و مس» اولین حضور جدی عزتی در سینمای ایران نبود ولی نقش کوتاهی که او در این فیلم ایفا کرد، باعث شد کارگردان‌های دیگر برای فیلمساز سرآغ او بروند. جواد عزتی در چند سال اخیر فیلم‌های مهم و پرفروشی همچون «هزارپا»، «ماجرای نیمروز»، «الاتاری»، «آینه بغل»، «تنگه بوقریب» و ... را بازی کرده و از شانس‌های اول دریافت سیمرغ در جشنواره سی‌وهشتم فیلم فجر است.

دیگر بازیگران مرد پرکار این دوره جشنواره، هریک دو فیلم دارند:

مه‌رمان احمدی: بی‌صدا گلزون و من می‌ترسم

علیرضا ثانی‌فر: ابر بارانش گرفته قصیده گاو سفید

پژمان جمشیدی: خوب، بد، جلف ۲؛ ارتش سری و دوزیست

هادی حجازی‌فر: آتابای و دوزیست

بابک حمیدیان: روز بلوا و مغز استخوان

پوریا رحیمی‌سام: مردن در آب مطهر و من می‌ترسم

علی شادمان: شای پروانه و مردن در آب مطهر

حامد کمیلی: خوب، بد، جلف ۲؛ ارتش سری و سینما شهر قصه

علیرضا مه‌رمان: سه کام حبس و مردن در آب مطهر

اما در مورد بازیگران زن، امسال تمام پرکارهای خانم دو فیلمه هستند که البته تعداد این بازیگران هم در قیاس با بازیگران مرد، نصف است. پس از انتقادهای سفت و سختی که طی این سال‌ها به کم‌بودن بازی‌های خوب زنانه در جشنواره شاهد بودیم، گویا امسال هم این ضعف در این بخش مشهود است.

با این حال پرکارترین بازیگران زن این دوره عبارتند از:

پریماز ایزدیار: سه کام حبس و مغز استخوان

ستاره پسیانی: دوزیست و من می‌ترسم

ندا جبرائیلی: دشمنان و مردن در آب مطهر

لیلا زارع: خون‌شد و روز بلوا

طنان طباطبایی: خورشید و شای پروانه

چارسو

ماجرای محکوم نکردن ترامپ توسط شهرداد روحانی

پنجشنبه شب ارکستر سمفونیک تهران اجرایی پرشاهیه داشت. منوچهر صهبایی، رهبر میهمان ارکستر سمفونیک تهران روی صحنه تالار وحدت دست به افشاگری زد. صهبایی مدعی شد شهرداد روحانی، رهبر دائم ارکستر سمفونیک تهران از ایران فرار کرده و دلیل این فرارش اتفاقات اخیر کشور بوده است. شهرداد روحانی چند سالی است رهبر ارکستر سمفونیک تهران است. سننیم گفت‌وگویی با شهرداد روحانی بعد از ترور سردار سلیمانی داشته و او در مورد این اتفاق گفته است: «من فقط آرزوی می‌کنم اتفاق‌های بدی برای کشورمان، مملکت‌مان و مردم‌مان نیفتد. مهم‌ترین نکته همین است که گفته‌ام؛ یعنی اتفاق بدی برای مردم نیفتد. این اتفاق عجیب و غریب و بزرگی بود. امیدوارم خبر بدی نشنومیم.» خبرنگار از روحانی می‌پرسد: «می‌خواهم دیدگاه‌تان را درباره زوایای مختلف این اتفاق بدانم؛ یعنی درباره کاری که دولت آمریکا و آقای ترامپ انجام داده، دیدگاهی دارید یا خیر؟» و روحانی در جواب می‌گوید: «ببینید، من اصلاً به این مسأله فکر نمی‌کنم. اینکه ترامپ چه کرده و چه نکرده اصلاً مهم نیست. مسأله مهم‌تر از اینهاست. تنها چیزی که الان برایم مهم است اینکه اتفاق بدتری برای مردم ایران نیفتد.» درباره خبرنگار می‌پرسد: «برخی این‌گوش را مطرح می‌کنند که بعضی هنرمندان و آینده‌مآندان به کشور آمریکا دارند یا پاسپورت این کشور را دارند، حاضر نیستند نسبت به اقدامات آمریکا هیچ انتقادی را مطرح کنند؛ چرا که از این مسأله واهمه دارند که دیگر اجازه ورود به آمریکا به آنها داده نشود.» او می‌گوید: «شما متأسفانه می‌خواهید نظر خودتان را به من تحمیل کنید. برای من مهم‌ترین مسأله هموطنانم و آینده مملکت‌مان است. حالا شما فکر کنید هنرمندان اینجوری هستند. نگرانی من مردم مملکت‌مان هستند. آرزوی می‌کنم اتفاق بدی برای مملکت‌مان نیفتد.»

علیرام نورایی، مجری مسابقه مافیا

علیرضا سلطانی، تهیه‌کننده مسابقه «مافیا» اعلام کرد از سری جدید، علیرام نورایی، بازیگر سینما و تلویزیون، مجری مافیا خواهد بود؛ مسابقه‌ای که به تعبیر تهیه‌کننده‌اش، کپی نیست. سلطانی درباره تاثیر و هدف این مسابقه تلویزیونی گفت که مافیا با هدف افزایش قوه تشخیص و بالا بردن مهارت‌های فردی و اجتماعی ساخته شده و سرگرمی کاربردی برای خانواده‌ها ایجاد کرده است، زیرا به واسطه این بازی که همچون «منچ» و دیگر بازی‌های سرگرمی روی میز و زمین بازی می‌شود، حالا در نمایش تصویری و تلویزیونی، فرد را با آزمون و خطایی روبه‌رو می‌کند که بتواند تشخیص خودش را به رقابت بگذراند. در این بازی افراد به دو گروه مافیا و شهروندان تقسیم و نبرد میان دو گروه آگاه و ناآگاه شبیه‌سازی می‌شود. در این مسابقه افراد به‌صورت پنهانی تعیین نقش می‌شوند و اکثریت شهروندان این فرصت را پیدا می‌کنند تا افراد مافیا را شناسایی و برای حذف آنها رای دهند؛ مسابقه‌ای که دکوری به مساحت ۳۰۰ متر دارد و بیشتر بر فضای توری متمرکز شده و تغییرات نور باعث تغییر در فضای داور می‌شود. بازی مافیا که از مدت‌ها پیش در میان جوانان رواج پیدا کرده بود، با ورود به تلویزیون رنگ و بویی جدید پیدا کرد؛ حتی یکی از بینندگان این برنامه در اینستاگرام بازی مافیا نوشت: «بالاخره بعد از مدت‌ها مسابقه‌ای متفاوت دیدیم.» بهنام تشکر برای اولین بار به عنوان مجری در برنامه‌های تلویزیونی حضور پیدا کرد که به تعبیر تهیه‌کننده این برنامه، تنها بعد از یک هفته پخش، نظرات جوانان در فضای مجازی را به خود جلب کرد. این بازیگر پیش از این گفته بود اجرای مسابقه مافیا را پذیرفته، چون به‌ندرت چنین مسابقه‌ای را دیده‌ام و به‌خطر ناپاب بودن و جدیتش، مجری تلویزیون شدم.

کتاب‌سوزی، کینه‌توزی نسبت به محتوای کتاب است

محسن پرویز، رئیس انجمن قلم در گفت‌وگو با فارس در پی انتشار ویدئویی از کتاب‌سوزی طب هاریسون توسط فردی به نام تبریزیان که خود را «استاد طب اسلامی» می‌داند، اظهار داشت: «همه ما از دیدن این اتفاق فوق‌العاده ناراحت شدیم و توقع نداشته‌ایم فردی علی‌الخصوص در لباس روحانیت چنین اقدام نادرستی و غیرمنطقی و کاملاً منفری را انجام دهد.» وی با بیان اینکه اتفاق رخ داده نشان‌دهنده جهل افراد است، تصریح کرد: «کتاب‌سوزی در تاریخ این کشور مذموم بوده و هرچا صحبت از آن می‌شود، تداعی‌کننده یک اقدام نفرت‌انگیز است.» پرویز با اشاره به تاریخچه این ماجرا خاطرنشان کرد: «وقتی می‌گوییم کسانی آمدند کتاب‌ها را آتش زدند، تاریخ به یاد ما می‌آورد که چه کسانی درصد حذف اندیشه مخالف بودند، اما هیچ اندیشه و محتوایی را با آتش زدن نمی‌توان از بین برد.» رئیس انجمن قلم با بیان غلط خواندن این نکته که اگر کاغذی را آتش بزنند، نوع تفکر همراه شعله‌ها سوخته و از بین می‌رود، ابراز داشت: «این تفکر غلط ناشی از کینه‌توزی نسبت به محتوای این کتاب‌هاست. عصر جدید و در دوران پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران، تقریباً موردی از کتاب‌سوزی نداشتیم و مواردی که گاهی در فضای مجازی رخ می‌دهد، یک حرکت نمادین برای حمله به یک نوع تفکر است.» فردی در این ویدئو اقدام به کتاب‌سوزی می‌کند و کتابی را آتش می‌زند، در حالی که این اثر یکی از کتاب‌های مرجع در حوزه پزشکی در بیماری‌های داخلی است و متأسفانه ایشان مداخلات غیرتخصصی و غیرقانونی در حوزه پزشکی هم داشته و کلیپ‌هایی از آن در مواردی پخش شد که مطالب غیرعلمی در آنها بود و برخورد جدی با ایشان در آن زمان صورت نگرفت.»

آیین‌نامه جدید اکران سینما بر مبنای عدالت است

سخنگوی شورای عالی اکران با تاکید بر اینکه آیین‌نامه جدید اکران بر مبنای عدالت است، ابراز امیدواری کرد که این آیین‌نامه هرچه زودتر و نه‌ایتاً پیش از پایان جشنواره فیلم فجر تصویب و ابلاغ شود. علی سرتیپی که مدتی قبل از تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه اکران با تغییرات زیاد و ارائه آن به صنوف مرتبط خبر داده بود، در گفت‌وگویی با ایسنا بیان کرد: «این آیین‌نامه برای صنوف مرتبط یعنی شورای عالی تهیه‌کنندگان، کانون پخش‌کنندگان، انجمن سینماداران و کانون کارگردانان فرستاده شده و آنها تمام نقطه‌نظرات خود را به سازمان سینمایی مطرح و ارسال کرده‌اند. امیدوارم این کار امسال با حمایت آقای انتظامی سریع‌تر پیگیری شود تا پیش از شروع جشنواره فجر یا حین برگزاری آن، قطعی شود و آیین‌نامه سال آینده را مصوب کنیم تا اکران عید هم براساس آن دنبال شود.» او درباره برخی ویژگی‌های این آیین‌نامه گفت: «مهم‌ترین تغییرات آن که البته هنوز تصویب نشده، بیشتر بر این مبنا است که سرگروه‌ها دیگر نقش اساسی در انتخاب فیلم‌ها نداشته باشند و نظام اکران به‌جز عید بیشتر بر مبنای قرعه‌کشی است؛ یعنی کلاً آیین‌نامه برپایه عدالت و مساوات برنامه‌ریزی و تدوین شده، ولی قطعاً دوباره تغییراتی در آن ایجاد خواهد شد.» وی درباره استثنای بودن اکران نوروز توضیح داد: «هرسال به‌صورت عرفی و با نظر ارشاد، فیلم‌هایی که در جشنواره بودند بیشتر شانس برای اکران داشتند و امسال این موضوع به‌طور رسمی در آیین‌نامه دیده شده تا اکران نوروز با اولویت فیلم‌های جشنواره باشد.» سرتیپی خاطرنشان کرد: «همچنین برای اکران فیلم‌های کودک تمهیدات ویژه‌ای در آیین‌نامه در نظر گرفته شده است.»